

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกระบวนทัศน์สร้างสรรค์สังคม

The Construction of Textbook for Third Grade Students to
Promote Reading On a Series of The Legend of Pattani, Pattani
Province Based On Creative Society Paradigm

Received : 2020-05-17

Revised : 2020-05-26

Accepted : 2020-07-20

ผู้วิจัย นายฮัน กุจิ¹

Nayuhan Kuji¹

nayuhan1@gmail.com

พัชลิน จินนุ²

Phatchalin Jeennoon²

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ³

Montana Pipatpen³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนทัศน์สร้างสรรค์สังคม โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความและกระบวนการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 3) วิเคราะห์ผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความจากหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง โดยสะท้อนผลจากกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นกระบวนทัศน์ในการสร้างสรรค์ความรู้และความจริงในการเล่าเรื่องตำนานของท้องถิ่นภายใต้กระบวนทัศน์สร้างสรรค์สังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยเน้นการสร้างความรัก ความสามัคคี และการปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองพบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การตั้งคำถาม การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการลงมือปฏิบัติ ผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเอง และเกิดความสามัคคีในการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น

คำสำคัญ : หนังสือส่งเสริมการอ่าน, ตำนานเมืองปัตตานี, กระบวนทัศน์สร้างสรรค์สังคม

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ

Students Department of Education in Thai Language

² ผศ.ดร., อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor, Ph.D.Faculty Of Humanities and Social Sciences Thaksin University

³ ผศ.ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor, Ph.D.Faculty Of Faculty of Education, Thaksin University

Abstract

This research aimed to 1) analyze processes in constructing a Textbook to promote reading on legendary series of Pattani, Pattani Province based on creative society paradigm. 2) Analyze learning process, reading comprehension skills and process of creating knowledge from self-reading by using constructivist theory. 3) Analyze the effect of learning, reading comprehension skills, from book to promote reading toward the change in the consciousness to love own homeland by reflecting the result of learning activities.

The results of the research showed that the construction of a reading promotion was a paradigm in creating knowledge and tact in the telling of local legends under the paradigm of creating a society based on mutual understanding. By focusing on creating love, unity and cultivating young people with a sense of love for their homeland. The process of learning comprehension skills based on the constructivist theory found that students can learn how to use a variety of methods, including questioning, collaborative learning, and practical learning. Consequently, this promoted reading has made students more understanding of reading comprehension. In addition, it can result in students' pride in their own homeland to create unity in living together in society.

Keywords : The construction of a reading promotion, the legendary series of Pattani, the creative social paradigm

บทนำ

การอ่านถือเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้ การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานของการศึกษาที่มีความสำคัญอันจะส่งผลให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาสติปัญญาต่อไป ดังที่ สมชาย หอมยก (2550 : 38) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านช่วยเพิ่มเติมความรู้ ความคิด และประสบการณ์ การอ่านช่วยส่งเสริมวิจารณ์ญาณในการรับสาร เพื่อให้สามารถติดตามความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ของสังคม ทั้งยังทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

แม้ว่าการอ่านจะเป็นประตูโลกกว้าง ทำให้คนฉลาด รู้จักคิด และมีโลกทัศน์กว้าง แต่คนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้ การอ่านจึงกลายเป็นปัญหาที่สำคัญในการเรียนรู้ คือ เมื่ออ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ ไม่สามารถแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ผู้อ่านจึงไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ดังที่ ศิริวรรณ เสนา (2541 น. 40) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้ ผู้อ่านก็ไม่สามารถที่จะนำสาระความรู้และข้อเสนอไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ การอ่านนั้นถือเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ หากนักเรียนจับใจความจากสิ่งที่อ่านไม่ได้ ประสิทธิภาพของการอ่านก็จะลดน้อยลง การศึกษาก็จะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะการอ่านจับใจความในระดับประถมศึกษา ซึ่งเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการทดสอบความสามารถด้านภาษาซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จะเห็นได้จากการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ในปีการศึกษา 2560 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานด้านภาษาระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.67 ระดับคุณภาพพอใช้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.64 ระดับคุณภาพพอใช้ จะเห็นได้ว่า ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดให้สาระและมาตรฐานสาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน จะเห็นว่า มาตรฐานการเรียนรู้การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ และนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ เพราะเมื่อนักเรียนมีความบกพร่องในด้านการอ่าน คือ ขาดความเข้าใจในการอ่าน จึงไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ ประสิทธิภาพในด้านการเรียนรู้ก็จะลดน้อยลง และส่งผลต่อประสิทธิภาพในด้านการเรียนในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ลดน้อยลงด้วยเช่นกัน

แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการอ่านที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คือ การให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านบ่อย ๆ มีหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน เช่น เรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น การอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องราวที่ใกล้ตัวในท้องถิ่น มาสร้างเป็นองค์ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น สามารถสะท้อนภาพของท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน หนังสือส่งเสริมการอ่านจึงนับว่ามีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างมากสามารถ

พัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ทำได้ ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน และพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น หนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของผู้เรียนนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น และสามารถสร้างจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจความหลากหลายของประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะวัฒนธรรมในศาสนาแต่ละศาสนาในชุมชน ซึ่งมีวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน นับตั้งแต่ภาษาพูด ภาษากาย กิจวัตรทางศาสนา โดยเฉพาะความแตกต่างด้านภาษาไม่สามารถใช้ภาษาสื่อสารกันได้ ทำให้เกิดช่องว่างในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักการ คนบางส่วนมองว่าเป็นชาวมลายู ก็ควรใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดที่ทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่งปิดกั้นตัวเองไม่ยอมเรียนรู้ภาษาอีกภาษาหนึ่ง

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ตามกระบวนการทศวรรษสร้างสรรค์สังคม จึงมิใช่เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองอีกด้วย โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งที่เน้นการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและโรงเรียน เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมประเด็นปัญหาและสิ่งที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ แนวทางการจัดการเรียนการสอนนี้ ครูจึงไม่ใช่ผู้รู้ แต่ต้องเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน และชุมชน ครูต้องสร้างความรู้ขึ้นมาใช้เองเพื่อทำหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวย (วิจารณ์ พานิช. 2556 น. 52) ดังนั้น การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนและผู้วิจัยเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนบุคคลเกี่ยวข้องในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ผ่านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น จึงมีความสอดคล้องกับแนวทางแก้ปัญหาการอ่าน เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสามารถเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความได้ เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าว เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่ผู้เรียนมีความสนใจ เพราะเป็นเรื่องเล่าในชุมชนเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ ความเชื่อ สภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการปกครอง ทั้งเป็นภูมิปัญญาที่บอกเล่าเรื่องราวของเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี และช่วยปลูกจิตสำนึกให้รักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

คำถามการวิจัย

ประเด็นคำถามสำคัญ คือ เงื่อนไขและกระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการทศวรรษสร้างสรรค์สังคมเป็นอย่างไร และผลของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความจากหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการทศวรรษสร้างสรรค์สังคมเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขและกระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุม ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการทัศนสร้างสรรค์สังคม
2. เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความและกระบวนการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง
3. เพื่อวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความจากหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกภักดีถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการทัศนสร้างสรรค์สังคม

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกที่เรียกว่า การคัดเลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) นักวิชาการภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน 2) ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 ท่าน และ 3) บุคคลซึ่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ท่าน เพื่อเปิดพื้นที่ให้เจ้าของวัฒนธรรมได้เป็นผู้บันทึกวัฒนธรรมของตนเองในการสร้างสรรค์ความรู้ชุดใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการทัศนนี้ได้เชื่อเพียงว่าความจริงถูกสร้างขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ของคนในบริบทสังคมเท่านั้น แต่ยังเชื่อว่าคนที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กัน สามารถต่อรองความหมายและสร้างความจริงชุดใหม่ได้ ดังนั้น การวิจัยภายใต้ กระบวนการทัศนนี้จึงให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะ การเปิดพื้นที่ให้กับความจริงและความรู้ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เพื่อศึกษาเงื่อนไขและกระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุม ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานีตามกระบวนการทัศนสร้างสรรค์สังคม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) สำหรับสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุม ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 5 คน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน และคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน มีการกำหนดแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และหัวข้อในการสนทนาไว้เป็นหัวข้อกว้าง ๆ และเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ มีการเปิดประเด็นสนทนาเพื่อให้การเข้าถึงปรากฏการณ์มีลักษณะเปิดกว้าง ครอบคลุมประเด็น ซึ่งตัวอย่างประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เช่น การเชื่อมโยงคำถามเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าประวัติความเป็นมาของตำนานในแต่ละเรื่อง เพื่อศึกษาลักษณะของโครงสร้างของตำนานมีลักษณะอย่างไรบ้าง การเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์องค์ประกอบในทางวรรณกรรม เช่น การถามความเหมาะสมของตัวละครในการดำเนินเรื่องควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญการเรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน จากตำราต่าง ๆ ศึกษาหลักทฤษฎีและจิตวิทยา ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน

2) ศึกษาหลักสูตร คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาบ้านโคกม่วง ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด คู่มือครู แบบเรียนและเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน และกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการ

3) เลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน คือ เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประถมศึกษาบ้านโคกม่วง แล้วแบ่งเนื้อหาที่จะสอนออกเป็นตอนย่อย ๆ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลของเนื้อหาแต่ละตอนที่ใช้ในบทเรียน

4) แบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นเล่ม เรียงลำดับจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง แล้วกำหนดเนื้อหาของแต่ละกิจกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ เรื่องที่ 1 ตำนานลังกาสุกะ เรื่องที่ 2 ตำนานเมืองปัตตานี เรื่องที่ 3 ตำนานปิ่นใหญ่ พญาตานี เรื่องที่ 4 ตำนานมัสยิดกรือเซะ เรื่องที่ 5 ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว และเรื่องที่ 6 ตำนานรายาญิง ใช้เวลาในการสอน 20 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละเล่มประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ กิจกรรมเติมคำลงในช่องว่าง กิจกรรมจับใจความ กิจกรรมตอบคำถามจากเรื่อง กิจกรรมเรียงลำดับเหตุการณ์ กิจกรรมเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และกิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ โดยใช้กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการที่ค้นคว้าสร้างสรรค์สังคม

6) หาคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อประธาน และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของการใช้ภาษา ความสอดคล้องของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

นำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งการให้คะแนนมี 3 ค่า คือ +1 หมายถึง มีความสอดคล้อง -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (พิสนุ พงศ์ศรี. 2550 น. 287) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00

2. สร้างแบบทดสอบวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน โดยการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จากนั้นทดสอบค่าคุณภาพของเครื่องมือวัดผล โดยการหาค่าความตรงของเครื่องมือเพราะความตรงจะเป็นเครื่องมือยืนยันว่าเครื่องมือสามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง โดยการหาค่า IOC ของข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร (ไสว ข้อมงคลอุดม. 2540 น. 3)

$$IOC = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum x$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญซึ่งพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ ซึ่งคะแนนความคิดเห็นเป็น ดังนี้
 +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงจุดประสงค์
 - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์
 0 เมื่อแน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้
 n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ

ค่า IOC ของข้อสอบแต่ละข้อควรมีค่า 0.5 - 1.00 ซึ่งแสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับเครื่องมือวัดมีความสอดคล้องกันสามารถนำเครื่องมือวัดผลประเมินผลไปใช้กับนักเรียนได้

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการที่ค้นสร้างสรรค์สังคม ผู้วิจัยใช้กระบวนการที่ค้นทางความรู้แบบสร้างสรรค์สังคม (Social Constructivism) โดยใช้กระบวนการที่ค้นที่มีความหลากหลายในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อให้กระบวนการสร้างหนังสือที่มีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เป็นข้อมูลที่ผ่านการสืบค้น มีหลักฐาน เอกสาร และเป็นชุดความรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้กระบวนการที่ค้นสร้างสรรค์สังคมที่มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ ซึ่งได้นำประสบการณ์ของตนเองมาสร้างเป็นความรู้เพื่อเปิดพื้นที่ให้ความรู้ และความจริงเป็นที่ยอมรับในเชิงสร้างสรรค์ และศึกษารูปแบบการสร้างหนังสือเพื่อให้ความเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สามารถเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้ และความมีระเบียบวินัย ที่มีความสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมและความเจริญของประเทศชาติ และพบว่าประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะเป็นหนังสือนิทานภาพ มีตัวละคร มีเนื้อเรื่อง โดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อเรื่องเกี่ยวกับตำนานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีโครงเรื่องที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักและเอกสารที่ได้คัดเลือกเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของการวิจัย เนื่องจากการนำเรื่องราวที่ใกล้ตัวผู้เรียนหรือเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเองนั้น จะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้เป็นอย่างดี ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสะท้อนผลจะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตีความตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไป

ดังนั้น กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการต้นแบบสร้างสรรค์สังคม จึงเป็นการร่วมกันสร้างความรู้ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการขั้นตอนในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยการวิจัยที่ลงรายละเอียดถึงกระบวนการในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีการหยิบยกประเด็นเนื้อหาและเรื่องราวมาศึกษาด้วยกันนั้น เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ ถูกแสดงให้เห็นพร้อมกับการวิพากษ์ร่วมกับตัวบท (Text) ซึ่งไม่ได้หมายถึง เอกสารที่มีการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงปรากฏการณ์ของการเล่าเรื่องจากผู้ร่วมวิจัย ซึ่งถูกเชื่อมโยงกับทฤษฎีเพื่อแสดงให้เห็นเหตุและปัจจัยของปรากฏการณ์ที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า

ขั้นที่ 2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชาอุทิศบ้านโคกม่วง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 ตำนานลังกาสุกะ, เล่มที่ 2 ตำนานเมืองปัตตานี, เล่มที่ 3 ตำนานป็นใหญ่พญาตานี, เล่มที่ 4 ตำนานมัสยิดกรือเซะ, เล่มที่ 5 ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว และเล่มที่ 6 ตำนานรายากูนิง

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อใช้วัดกระบวนการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.3 แบบทดสอบการวัดความเข้าใจในการอ่าน เพื่อวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน 3 ระดับ ดังนี้

2.3.1 การอ่านขั้นข้อเท็จจริง (Factual Level)

2.3.2 การอ่านขั้นตีความ (Interpretative Level)

2.3.3 การอ่านขั้นประเมินค่า (Evaluation Level)

2.4 แผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมนิเทศก่อนเรียน และทดสอบความรู้พื้นฐาน เพื่อวัดระดับความเข้าใจในการอ่านจับใจความก่อนเรียน ใช้เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องที่ 1 ตำนานเมืองลังกาสุกะ ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องที่ 2 ตำนานเมืองปัตตานี ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องที่ 3 ตำนานป็นใหญ่ พญาตานี ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องที่ 4 ตำนานมัสยิดกรือเซะ ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องที่ 5 ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องที่ 6 ตำนาน ตำนานรายากูนิง ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 8 สรุปผลการเรียนรู้ และทดสอบวัดระดับความเข้าใจในการอ่านจับใจความหลังเรียน ใช้เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบวัดระดับความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดระดับความเข้าใจในการอ่านผู้วิจัยสร้างขึ้น บันทึกผลคะแนนก่อนเรียน

3.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานีจังหวัดปัตตานี

3.3 ดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลา 20 ชั่วโมง โดยจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดประเด็นปัญหาที่นักเรียนสนใจ ในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้เตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน โดยการนำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้คำถามนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้มากขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ในขั้นนี้ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ครูจะจัดกิจกรรมในระดับกลุ่มย่อย เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นแสวงหาหนทาง ทางเลือกด้วยกระบวนการรู้คิด (Cognition) ในขั้นนี้ครูจะนำสื่อการเรียนรู้ที่ครูเตรียม คือ หนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยใช้ขั้นตอนการอ่านการวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน จากกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งนักเรียนจะใช้ความรู้เดิมและความรู้ที่ได้เรียนรู้ใหม่ มาเชื่อมโยงในการตอบคำถามจากกิจกรรมการอ่านเพื่อจับใจความ

จากแนวทางการวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน 3 ระดับ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปรับใช้ในการสอนอ่านและจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้น คือขั้นที่ 1 ขั้นเรียนรู้คำศัพท์ (ทบทวนความรู้เดิม) ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 เติมคำลงในช่องว่าง, กิจกรรมที่ 2 จับใจความ ขั้นที่ 2 ขั้นจับประเด็น (เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์) ได้แก่ กิจกรรมที่ 3 ตอบคำถามจากเรื่อง, กิจกรรมที่ 4 การเรียงลำดับเหตุการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (สรุป) ได้แก่ กิจกรรมที่ 5 เขียนแผนภาพโครงเรื่อง ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกทักษะและนำไปใช้ (ฝึกทักษะและนำไปใช้) ได้แก่ กิจกรรมที่ 6 เล่าเรื่องจากภาพ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ ขั้นตอนนี้นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อยจะนำเสนอวิธีการ และคำตอบที่ได้มานำเสนอในระดับชั้นเรียน ซึ่งในขั้นนี้จะทำให้ครูได้ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนในแต่นัก โดยที่ครูสามารถนำเสนอวิธีการหรือแนวคำตอบอื่น ๆ เพิ่มเติมจากนักเรียนได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูจะเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและคอยชี้แนะแนวทางเพื่อให้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการเรียนรู้บนฐานกระบวนการที่สร้างสรรค์สังคม มีจุดเน้นในการให้ความร่วมมือของทุกฝ่าย ได้แก่ ครูและนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความต้องการและความเหมาะสมในการนำเสนอข้อมูลและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างองค์ความรู้การอ่านด้วยตนเอง โดยครูจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามเงื่อนไขหลักสูตรของสถานศึกษาภายใต้นโยบายของรัฐ การเลือกใช้รูปแบบวิธีการสอน และการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อบริบทต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ การปฏิบัติการสอน และการวิเคราะห์สะท้อนผลเพื่อหาวิธีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และเพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาทั้งตัวนักเรียนและครูผู้สอน ซึ่งเป็นจุดเด่น

ในการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์สังคม ครูจึงต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองไปพร้อมกัน

3.4 ประเมินผลสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลงในบันทึกหลังสอนของแผนการจัดการเรียนรู้

1) สะท้อนผลกระบวนการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความและกระบวนการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง

2) สะท้อนผลการเรียนรู้การอ่านจับใจความที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

3.5 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบการวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผ่านการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการสร้างสรรค์สังคม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยวิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการวิเคราะห์โครงสร้างของตำนาน ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความเข้าใจข้อมูลและตระหนักถึงความละเอียดอ่อนของข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องมีความไวเชิงทฤษฎี (Theoretical sensitivity) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ (มณฑนา พัทธเพิ่มญ. 2557 น. 312) มีความตระหนักในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้โครงสร้างในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural Analysis) เป็นหลักสำคัญ รวมไปถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์และตีความอย่างละเอียดในประเด็นที่ศึกษา (มณฑนา พัทธเพิ่มญ. 2552 น. 71-83) โดยการนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงสร้างของตำนาน ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านานที่มีเรื่องเล่าตั้งแต่รัชสมัยที่ 1 จนถึงรัชสมัยที่ 9 แห่งราชวงศ์ศรีวังสา แห่งราชอาณาจักรลังกาสุกะและปัตตานี ดารุสสลาม เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี ดังที่ยังมีโบราณสถานให้สืบประวัติความเป็นมามายาวนานจนถึงปัจจุบัน สถานที่เหล่านั้นยังคงได้รับการกล่าวขานจากคนรุ่นหลัง และเป็นยุคที่มีความสำคัญที่สามารถทำให้เห็นพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงจากราชอาณาจักรลังกาสุกะ มาสู่ราชอาณาจักรปัตตานี ดารุสสลาม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกตำนานที่มีสถานที่โดดเด่นของชุมชน มาสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นคุณค่าของโบราณสถานอันเป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของชุมชน

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ช่วงเวลาของเหตุการณ์ในการกำหนดเรียงลำดับเล่ม โดยการไล่ลำดับเหตุการณ์ของตำนานจากเล่มที่ 1 จนถึงเล่มที่ 6 เพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ของตำนานในแต่ละเล่ม และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ของตำนานในแต่ละเรื่อง มาวิเคราะห์โครงสร้างโดยอาศัยวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ ในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ของตำนานในแต่ละเรื่อง จากการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูล โดยที่ผู้วิจัยมีการกำหนดประเด็นคำถาม เพื่อนำไปสู่การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ตามกระบวนการสร้างสรรค์สังคม และพิจารณาถึงความเหมาะสมทางด้านของเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ให้มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียน โดยผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล ได้คำนึงและพิจารณา

เนื้อหาพร้อมกัน ในการกำหนดขอบเขต เนื้อหา และความเหมาะสมในการนำเนื้อหาทางประวัติศาสตร์มาสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทั้งนี้เพื่อให้มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. การสร้างสรรค์องค์ประกอบทางวรรณกรรม

ในการกำหนดเนื้อหาของตำนานเพื่อนำมาสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยมีการเลือกโครงสร้างที่มีลักษณะร่วมกัน และโครงสร้างของตำนานในบางส่วนอาจจะไม่ปรากฏในเอกสารหลักที่ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการศึกษา แต่จะปรากฏในส่วนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยหลักการเชื่อมโยงเหตุการณ์จากส่วนต่าง ๆ ที่ปรากฏทั้งในเอกสารหลักฐานที่ปรากฏมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงเหตุการณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเป็นข้อมูลหลัก โดยข้อมูลเหล่านั้นได้ผ่านการเล่าหรือมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้นำมาเล่า ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการมีส่วนร่วมของการวิจัย จึงเป็นข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหา ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อให้เข้ากับบริบทของนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อได้เนื้อหาที่เป็นโครงสร้างหลัก ผู้วิจัยมีการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์หนังสือส่งเสริมการอ่าน ตามหลักการสร้างสรรค์หนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา แก่นเรื่อง รวมถึงลักษณะและการออกแบบรูปเล่ม

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

ผู้วิจัยนำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี มาจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม และวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความและกระบวนการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง และวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความจากหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง จากการสะท้อนผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านชุดตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำเสนอข้อมูล ขณะจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่ได้จากการจัดบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมในแต่ละแผนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านในแต่ละเล่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ และสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการอ่านของนักเรียนอย่างไร แล้วเขียนวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการบรรยาย แล้วนำมาวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองอย่างไร เมื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ครบทั้ง 6 เล่ม จึงวัดระดับความเข้าใจในการอ่านโดยใช้แบบทดสอบวัดระดับความเข้าใจในการอ่านที่ผ่านการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผล

1. กระบวนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการทัศนสร้างสรรค์สังคม

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามกระบวนการทัศนสร้างสรรค์สังคม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความรู้ร่วมกันทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัย เป็นการเปิดพื้นที่เพื่อการสร้างสรรค์ความรู้ตามกระบวนการทัศนแนว

ใหม่ที่เปิดโอกาสให้เจ้าของความรู้หรือเจ้าของประสบการณ์ได้เล่าตำนานของท้องถิ่น ดังนั้น การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยล้วนเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา นอกจากนี้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้ดำเนินการในการวิจัย ก็ทำหน้าที่ในการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ตามหลักการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ในการเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์หนังสือส่งเสริมการอ่าน ภายใต้กระบวนการที่สร้างสรรค์สังคม โดยมีกระบวนการขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1) การวิเคราะห์โครงสร้างตำนาน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตำนานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกตำนานของเมืองปัตตานี จากการศึกษา พบว่า ตำนานบางเรื่องจะมีการเล่าที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการเขียนเรื่องนั้น เป็นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เปิดพื้นที่ในการสร้างสรรค์ให้เจ้าของประสบการณ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นผู้เล่าเรื่องโดยใช้ทฤษฎีการสร้างสังคมบนกระบวนการที่สร้างสรรค์สังคม ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้เจ้าของเรื่องได้เล่าและแสดงความรู้และความจริงของตน เพื่อให้เป็นพื้นที่ของความรู้หรือชุดข้อมูลที่เคยกลายเป็นเสียงเงียบ กลับมีพื้นที่อีกครั้ง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์และใช้ข้อมูลจากเอกสารมาประกอบในการกำหนดโครงสร้างของเรื่องเป็นหลัก

2) การสร้างสรรค์องค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกระบวนการที่สร้างสรรค์สังคมในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ตามกระบวนการที่สร้างสรรค์สังคม ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบในทางวรรณกรรม โดยศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา แก่นเรื่อง รวมถึงลักษณะและการออกแบบรูปเล่ม เพื่อเป็นแนวทางในการเขียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาในการนำเสนอเป็นหลัก และกำหนดสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านตัวละครที่เป็นผู้เล่าเรื่องอีกครั้ง การสร้างสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถสัมผัสและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสบรรยากาศในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นผู้เรียนรู้เรื่องราวของตำนานที่มีเนื้อหาทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2. กระบวนการสร้างทักษะการอ่านจับใจความ และการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง

การสร้างทักษะการอ่านจับใจความ และกระบวนการสร้างองค์ความรู้จากการอ่านด้วยตนเอง ในงานวิจัยนี้ได้นำหลักเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivist Theory) เป็นทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและมุ่งการสร้างความรู้ใหม่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดประเด็นปัญหา การทบทวนความรู้เดิม การแสวงหาหนทาง ทางเลือกด้วยกระบวนการคิด และขั้นสรุปและนำไปใช้ พบว่า กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ฝึกทักษะการคิดนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตนเอง และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความหมายใหม่ และการให้ผู้เรียนนั้นลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ เช่น การได้อ่าน และการทำกิจกรรมการเรียนรู้ หนังสือส่งเสริมการอ่าน ล้วนเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ได้ปฏิบัติและนำไปใช้จริง

3. ผลการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้จากหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกภักดีถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

ผลการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ ตำนานลังกาสุกะ ตำนานเมืองปตานี ตำนานปิ่นใหญ่ พญาตานี ตำนานมัสยิดกรือเซะ ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว และตำนานรายาภูนิง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivist Theory) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาค้นคว้า การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี มีผลทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ ซึ่งสังเกตได้จากกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่านักเรียนมีปฏิริยาโต้ตอบและสามารถตอบคำถาม และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ และนักเรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่วัดระดับความเข้าใจในการอ่าน โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 – 6 ที่วัดระดับความเข้าใจในการอ่าน 3 ระดับ คือ การอ่านขั้นข้อเท็จจริง (Factual Level) การอ่านขั้นตีความ (Interpretative Level) และการอ่านขั้นประเมินค่า (Evaluation Level)

นอกจากนี้สิ่งที่ปรากฏจากกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ สามารถสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ตามกระบวนการที่ค้นคว้าสร้างสรรค์สังคม พบว่า หลังจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 เล่ม พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี คือ นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง นักเรียนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การตระหนักคุณค่าของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้ร่วมกันสร้าง ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน และสามารถสร้างองค์ความรู้จากการอ่านได้ด้วยตนเอง

3. การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี มีผลทำให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกและเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในความหลากหลายของประเพณี และวัฒนธรรมในแต่ละศาสนาที่อาศัยอยู่ร่วมกันภายใต้สังคม พหุวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคีในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น

อภิปรายผล

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกระบวนการสร้างสรรค์สังคม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กระบวนการในการสร้างความรู้ จึงเป็นความรู้ชุดใหม่ที่ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลร่วมสร้างขึ้นมา โดยข้อมูลที่ได้นั้น อาจเป็นข้อมูลชุดใหม่หรืออาจไม่ตรงกับความรู้ที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ประกอบเพื่อให้ผู้วิจัยนั้นสามารถเข้าใจเนื้อหาของตำนานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในระหว่างที่ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าตำนานต่าง ๆ กระบวนการวิธีการนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถใช้หลักการทางประวัติศาสตร์ในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ และการสร้างโครงสร้างของตำนานในแต่ละเรื่องตามข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้ การจากเล่าตำนานของผู้ให้ข้อมูลนั้น พบว่า ในบางครั้งก็เป็นข้อมูลที่มีการอ้างอิงไว้แล้วในเอกสารทางวิชาการ และเป็นข้อมูลที่ไดมามีด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น ชุดความรู้ที่สร้างขึ้นถูกสร้างขึ้นมาจึงสามารถให้ความหมายของชุดความรู้ได้อย่างชัดเจน

การศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้วิจัยมีการค้นพบข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่หลากหลายในชุดข้อมูลเดียวกัน ถึงแม้ว่าผู้วิจัยมีความกังวลในการนำเสนอความรู้ที่เป็นตำนาน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากเกิดความหวาดระแวงในการให้ชุดความรู้หรือข้อมูลที่มีมุมมองเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่เมื่อผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเปิดพื้นที่ในการเรียนรู้เรื่องราวที่เป็นตำนานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทำให้พื้นที่ในการสร้างสรรค์ความรู้เนื้อหาทางประวัติศาสตร์บนกระบวนการสร้างสรรค์สังคมกลับมีความหมายและเป็นการเปิดโอกาสเพื่อให้ความจริงหรือชุดข้อมูลที่เคยเป็นเสียงเงียบกลับมีพื้นที่อีกครั้งในการสร้างความหมายใหม่ภายใต้งานวิจัยตามกระบวนการสร้างสรรค์สังคมขึ้นมาครั้ง ดังที่ อนันต์ วัฒนานิก (2531 น. 41) กล่าวว่า เมืองปตานีเคยเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์รากเหง้ามายาวนาน ตั้งแต่ดินแดนราชอาณาจักรลังกาสุกะ หลังจากที่มีการตั้งเมืองปตานี ดารุสสลามขึ้น ชื่อของเมืองลังกาสุกะ ก็หายไปจากหน้าประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปรากฏชื่อเมืองปตานีโดดเด่นขึ้นมาแทนที่ และทำให้พื้นที่สาธารณะด้านการส่งเสริมและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันหลากหลาย ได้ถูกลดทอนความสำคัญและแทนที่ด้วยภาพความขัดแย้งรุนแรง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือการที่อนุชนรุ่นหลังในพื้นที่เองขาดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตน (อิสมาอีล เบญจสมิทธิ. 2558 น. คำนิยม)

กระบวนการสร้างสรรค์หนังสือตามกระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมั่นใจในชุดความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ในการนำมาใช้และเผยแพร่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป เนื่องจากการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีเนื้อหาทางด้านประวัติศาสตร์นั้นน่ามีความสำคัญสำหรับการปลูกฝังเพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์นั้นทำให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของประวัติศาสตร์ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า การนำหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่มีการสอดแทรกความรู้ทางวัฒนธรรม และประเพณีที่มีความหลากหลายในแต่ละศาสนานั้น ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง ตลอดจนเข้าใจสภาพบริบทของพื้นที่มากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากผลการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดตำนานเมืองปตานี จังหวัดปัตตานี ในแต่ละเล่มที่กล่าวถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนแสดงให้เห็นความสำคัญของโบราณสถานในแต่ละตำนานที่มีความแตกต่างกัน เช่น ตำนานมัสยิดกรือเซะ นักเรียนได้เรียนรู้และ

เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านในการใช้วัสดุในการสร้างมัสยิดหรือเซะ ตำนานป็นใหญ่ พญาตานี ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในสัญลักษณ์ของจังหวัดปัตตานี และเห็นความสำคัญในการปกป้องบ้านเมืองที่มีมาตั้งแต่อดีต โดยจะเห็นว่าการสร้างป็นใหญ่นั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการเตรียมอาวุธยุทธโปกรณ์ไว้ใช้สำหรับปกป้องบ้านเมือง และตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมและประเพณีในแต่ละศาสนา ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน ภายใต้สังคมแห่งพหุวัฒนธรรม ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้ คือ หากคนเรามีความรู้ความเข้าใจสภาพแวดล้อมในพื้นที่บ้านเกิด ก็จะทำให้เกิดความห่วงหาและจะทำให้เกิดการพัฒนากิจการของตนเองได้ดีขึ้น การที่เราไม่รู้ที่มาและอดีตของเรานั้น เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนในปัจจุบันนั้นไม่ตระหนักและรักบ้านเกิดของตัวเอง เมื่อเกิดปัญหาที่ไม่ได้คิดหาทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ครูควรมีการอธิบายในขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ละเอียด ชัดเจน เนื่องจากนักเรียนไม่คุ้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการแนวใหม่ที่ครูได้ปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ในขั้นตอนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาในการคิดและแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น ครูไม่ควรเร่งรีบจนนักเรียนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้
3. ครูควรสนับสนุนนักเรียนในทางบวก ชื่นชมนักเรียนในการตอบคำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น แต่ไม่ควรชี้แนะแนวทางหรือคำตอบให้กับนักเรียนในระหว่างทำกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดแนวคิดของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่ออ่านจับใจความ ควบคู่กับการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ ที่หลากหลาย
2. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่ออ่านจับใจความไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นอื่น ๆ หรือทุกระดับชั้น
3. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณัฐชริกา ขวัญเดือน. (2558). *การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บนฐานกระบวนการทัศน์สร้างสรรค์สังคม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทิตินา แหมมณีน. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2552). *พลวัตของการศึกษาในชุมชนไทย*. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2557). “บทวนอัตลักษณ์แห่งตัวตนของครูภายใต้วิสัยทัศน์ของการศึกษายุคใหม่” *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*. 6 (1), 301 -320.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ตลาดนัดพหุปัญญา.
- ศิริวรรณ เสนา. (2541). *การศึกษาลักษณะของเนื้อความสำหรับฝึกคัดลายมือที่ส่งผลต่อพัฒนาการและความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญานพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการจัดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT) ปีการศึกษา 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชาย หอมยง. (2550). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยโลกลองกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมพร แห่งพิพัฒน์. (2555). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนันต์ วัฒนานิก. (2531). *ประวัติเมืองลึงกาฬสู่ เมืองปัตตานี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- อิสมาอีล เบญจสมิทธิ. (2558). *มองประวัติศาสตร์ปัตตานีผ่านภาพถ่าย*. ปัตตานี : สมิลันเพรส ปัตตานี.
- Dallmann, Martha and Others. (1978). *The Teaching of Reading*. 5th ed New York : Holt, Rienhart and Winston.